

**MEVLÜT GÖL**

**KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTA  
ANAYASA BAŞLANGIÇLARININ  
SEMBOİK VE HUKUKİ DEĞERİ**

**onikilevha**  
1111 11111111 111111111111111111111111

## İÇİNDEKİLER

TAKDİM .....	VII
ÖNSÖZ .....	IX
İÇİNDEKİLER .....	XI
KISALTMALAR.....	XVII
GİRİŞ.....	1

### BİRİNCİ BÖLÜM

#### **Başlangıç Kavramı ve Başlangıçların Anayasalarda Yer Alma Nedenleri**

I. BAŞLANGIÇ KAVRAMI VE BAŞLANGIÇLARIN TARİHSEL GELİŞİMİ.....	5
A. KAVRAMSAL ÇERÇEVE .....	5
B. TARİHSEL GELİŞİM.....	7
1. 1787-1914 Döneminde Anayasa Başlangıçları.....	10
2. 1919-1940 Döneminde Anayasa Başlangıçları .....	14
3. İkinci Dünya Savaşı Sonrasında Anayasa Başlangıçları.....	17
4. 20. Yüzyılın Sonlarına Doğru Anayasa Başlangıçları.....	20
5. 1990 Sonrası Anayasa Başlangıçları.....	24

II. BAŞLANGIÇLARIN ÖZELLİKLERİ .....	30
A. BİÇİMSEL ÖZELLİKLER.....	30
1. Metnin Başlığı .....	30
2. Metnin Kapsamı.....	31
3. Yazım Biçimi.....	32
B. MADDİ ÖZELLİKLER.....	33
1. Kurucuların Takdim İfadesi .....	33
2. Evrensel İlke ve Değerler .....	35
3. Sosyo-Ekonomik Kavramlar.....	39
4. Dini Değerler .....	41
5. İdeolojik Kavramlar .....	43
6. Tarihsel Olaylar.....	45
7. Uluslararası Belge ve Sözleşmeler.....	46
8. Ulusal Kimlikle İlgili Kavramlar.....	48
9. Dini ve Ulusal Liderler .....	50
III. ANAYASALARDA BAŞLANGIÇLARA YER VERİLME NEDENLERİ .....	52
A. ANAYASALARIN YAPIM NEDENLERİ İLE BAŞLANGIÇLAR ARASINDAKİ İLİŞKİ .....	52
B. KURUCULUK TARİHİNİN VURGULANMASI .....	54
C. KURUCU İKTİDARIN SAHİBİNİN BELİRTİLMESİ .....	56
1. Cumhuriyetlerde Kuruculuk İçin Kullanılan Kavramlar.....	58
a. Millet veya Ulus (Nation) .....	58
b. Vatandaşlar (Citizens).....	60
c. Halk (People).....	62
d. Temsilciler (Representatives).....	65
2. Monarşilerde Kuruculuk İçin Kullanılan Kavramlar .....	69
D. ANAYASANIN YAPIM AMACININ AÇIKLANMASI.....	72
E. BELİRLİ BİR İDEOLOJİNİN BENİMSETİLMESİ.....	74
1. Liberalizm .....	76
2. Sosyalizm.....	79

3. Muhafazakârlık.....	80
4. Milliyetçilik.....	83
5. Feminizm.....	86
6. Ekolojizm.....	89

## İKİNCİ BÖLÜM

### **Başlangıçların Sembolik ve Hukuki Değeri- Karşılaştırmalı Hukukta Başlangıçlar**

I. BAŞLANGIÇLARIN SEMBOLİK VE HUKUKİ DEĞERİ.....	91
A. BAŞLANGIÇLARIN SEMBOLİK DEĞERİ.....	92
B. BAŞLANGIÇLARIN HUKUKİ DEĞERİ.....	96
C. BAŞLANGIÇLARIN HUKUKİ DEĞER KAZANMASINA İLİŞKİN UYGULAMALAR.....	100
1. Başlangıcın Anayasa Hükmü İle Hukuki Değer Kazanması.....	100
2. Başlangıcın, Muhtevastındaki İfadeyle Hukuki Değer Kazanması.....	105
3. Başlangıcın İçtihatlar Vasıtasıyla Hukuki Değer Kazanması.....	107
a. Bağımsız Ölçü Norm Olarak Başlangıçlar.....	109
b. Destek Ölçü Norm ve Yorum Aracı Olarak Başlangıçlar.....	112
II. KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTA ANAYASA BAŞLANGIÇLARININ SEMBOLİK VE HUKUKİ DEĞERİ....	115
A. LİBERAL SİSTEMLERDE ANAYASA BAŞLANGIÇLARININ SEMBOLİK VE HUKUKİ DEĞERİ.....	115
1. 1787 Tarihli ABD Anayasası'nın Başlangıcı.....	116
a. ABD'nin Yazılı Anayasa Tarihi.....	116
b. Başlangıcın Sembolik Değeri.....	117
c. Başlangıcın Hukuki Değeri.....	119

2.	1958 Tarihli Fransa Anayasası'nın Başlangıcı .....	125
a.	Fransa'nın Yazılı Anayasa Tarihi.....	125
b.	Başlangıcın Sembolik Değeri.....	126
c.	Başlangıcın Hukuki Değeri.....	130
3.	1949 Tarihli Federal Almanya Anayasası'nın Başlangıcı.....	136
a.	Almanya'nın Yazılı Anayasa Tarihi.....	136
b.	Başlangıcın Sembolik Değeri.....	137
c.	Başlangıcın Hukuki Değeri.....	138
<b>B. SOSYALİST SİSTEMLERDE ANAYASA BAŞLANGIÇLARININ SEMBOLİK VE HUKUKİ DEĞERİ .....</b>		
<b>141</b>		
1.	1982 Tarihli Çin Anayasası'nın Başlangıcı.....	142
a.	Çin'nin Yazılı Anayasa Tarihi.....	142
b.	Başlangıcın Sembolik Değeri.....	145
c.	Başlangıcın Hukuki Değeri.....	152
2.	1976 Tarihli Küba Anayasası'nın Başlangıcı.....	156
a.	Küba'nın Yazılı Anayasa Tarihi .....	156
b.	Başlangıcın Sembolik Değeri.....	159
c.	Başlangıcın Hukuki değeri.....	161
3.	1922 Tarihli Vietnam Anayasası'nın Başlangıcı.....	163
a.	Vietnam'ın Yazılı Anayasa Tarihi .....	163
b.	Başlangıcın Sembolik Değeri.....	165
c.	Başlangıcın Hukuki Değeri.....	167
<b>C. İSLAMİ SİSTEMLERDE ANAYASA BAŞLANGIÇLARININ SEMBOLİK VE HUKUKİ DEĞERİ .....</b>		
<b>168</b>		
1.	1973 Tarihli Pakistan Anayasası'nın Başlangıcı.....	172
a.	Pakistan'ın Yazılı Anayasa Tarihi .....	172
b.	Başlangıcın Sembolik Değeri.....	174
c.	Başlangıcın Hukuki değeri.....	178
2.	1979 Tarihli İran Anayasası'nın Başlangıcı.....	181

a.	İran'ın Yazılı Anayasa Tarihi.....	181
b.	Başlangıcın Sembolik Değeri.....	184
c.	Başlangıcın Hukuki Değeri.....	197
3.	2004 Tarihli Afganistan Anayasası'nın Başlangıcı.....	199
a.	Afganistan'ın Yazılı Anayasa Tarihi .....	199
b.	Başlangıcın Sembolik Değeri.....	203
c.	Başlangıcın Hukuki Değeri.....	207
D.	ULUSLARARASI BELGELERDE BAŞLANGIÇLAR.....	207
1.	BM Şartı'nın Başlangıcı.....	209
2.	İHEB'nin Başlangıcı .....	211
3.	AİHS'nin Başlangıcı .....	214
4.	AB Anayasa Taslağı'nın Başlangıcı.....	218
5.	Lizbon Antlaşması'nın Başlangıcı .....	221
6.	İslam Koferansı Örgütü Şartı'nın Başlangıcı .....	223

## ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

### Anayasalarımızda Başlangıç Kısımları

I.	1961 ÖNCESİ DÖNEM.....	229
A.	OSMANLI BELGELERİNDE BAŞLANGIÇLAR.....	229
1.	1808 Sened-i İttifak'ın Başlangıcı.....	229
2.	Sened-i İttifak'tan Sonraki Dönem .....	232
B.	CUMHURİYET DÖNEMİ ANAYASALARINDA BAŞLANGIÇLAR.....	234
II.	1961 ANAYASASI'NIN BAŞLANGICI .....	235
A.	1961 ANAYASASI'NIN OLUŞUMU .....	235
B.	BAŞLANGICIN SEMBOLİK DEĞERİ.....	238
C.	BAŞLANGICIN HUKUKİ DEĞERİ .....	242
III.	1982 ANAYASASI'NIN BAŞLANGICI.....	245
A.	1982 ANAYASASI'NIN OLUŞUMU .....	245
B.	BAŞLANGICIN SEMBOLİK DEĞERİ.....	248

C. BAŞLANGIÇTAKİ İLKELERİN HUKUKİ DEĞERİ .....	253
1. 12 Eylül 1980 Harekâtının Meşruluğu.....	255
2. Laiklik ve Atatürk İlke ve İnkılâplarına Bağlılık .....	256
3. Atatürk Milliyetçiliği .....	262
4. Atatürk Medeniyetçiliği.....	265
5. Çağdaş Medeniyet Düzenine Ulaşma Azmi .....	267
6. Milli Egemenlik .....	268
7. Anayasa'nın ve Hukukun Üstünlüğü.....	269
8. Hürriyetçi Demokrasi .....	271
9. Kuvvetler Ayrılığı .....	273
10. Türk Varlığının, Devleti ve Ülkesiyle Bölünmezliği .....	275
11. Başlangıcın 6. Paragrafında Yer alan İlkeler.....	278
D. ANAYASA MAHKEMESİNİN BAŞLANGIÇ KISMINA YÖNELİK GENEL EĞİLİMİ VE 10 TEMMUZ 2013 TARİHLİ KARARI .....	281
E. YENİ ANAYASA ÖNERİLERİNDE ANAYASA BAŞLANGICI.....	285
1. Sivil Toplum Kuruluşlarının Önerileri .....	288
2. Siyasi Partilerin Önerileri.....	294
3. TBMM Anayasa Uzlaşma Komisyonu'na Sunulan Öneriler.....	297
a. Siyasi Partiler ve Üniversitelerin Önerileri .....	298
b. Sivil Toplum Kuruluşlarının Önerileri .....	301
SONUÇ .....	309
KAYNAKÇA .....	321